Zákon o veřejné službě správní

Návrh zákona č. 22 podle seznamu zákonů Fóra lidu – prováděcí zákon k Občanské ústavě ČR (OIPD)

Fórum lidu · pracovní návrh ze dne 27. 10. 2026

Postavení návrhu: Zákon provádí čl. 63–69 a 66 odst. 7 Občanské ústavy. Upravuje Ministerstvo správy a Veřejnou službu správní, která spravuje strategický veřejný majetek, infrastrukturu, zdravotnictví, sociální zabezpečení, územní plánování, veřejné zakázky a technický provoz systému EVORAS. Ochranu strategických zdrojů upravuje zákon o strategických veřejných zdrojích (č. 15), zadávání zakázek zákon o veřejných zakázkách (č. 26), pojištění a dávky zákon o povinném zdravotním, sociálním a důchodovém pojištění (č. 27) a provoz EVORAS zákon o systému EVORAS (č. 3). Vychází z autorovy Hlavy 4 (čl. 78, 85) a z Východisek (bod 29) na forumlidu.cz/oipd. Schvalují jej občané v referendu.

NÁVRH

ZÁKON

ze dne …….. 20..

o veřejné službě správní

Občané České republiky se v referendu usnesli na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ – ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 – Předmět úpravy

Tento zákon upravuje podle Občanské ústavy České republiky (dále jen „ústava“) poslání, organizaci a kontrolu Ministerstva správy a Veřejné služby správní.

§ 2 – Poslání

(1) Veřejná služba správní pečuje o společný majetek občanů tak, aby sloužil soběstačnosti státu a životu občanů, a zajišťuje dostupnost zdravotní péče a sociálního zabezpečení (čl. 66 odst. 7 a čl. 69 ústavy).

(2) Veřejná služba správní nevykonává to, co mohou zajistit občané, obce, kraje a země sami (čl. 1 odst. 2 písm. i) a čl. 111 ústavy); jejich zařízení podporuje a s nimi spolupracuje.

ČÁST DRUHÁ – MINISTERSTVO SPRÁVY

§ 3

(1) Ministerstvo správy zadává Veřejné službě správní úkoly podle vůle občanů, dozírá na plnění jejího poslání a odpovídá za její hospodárnost (čl. 64 odst. 1 ústavy).

(2) Ministra správy volí rozhodující občané v celostátní přímé volbě na 4 roky (čl. 64 odst. 2 ústavy).

(3) Ministerstvo má nejvýše 33 zaměstnanců (čl. 64 odst. 3 ústavy).

(4) Ministr každý rok předloží výroční zprávu o Veřejné službě správní a o stavu společného majetku pro občanské hodnocení podle čl. 90 ústavy.

ČÁST TŘETÍ – VEŘEJNÁ SLUŽBA SPRÁVNÍ

§ 4 – Ředitel

(1) Veřejnou službu správní řídí ředitel, kterého volí rozhodující občané v celostátní přímé volbě, kdykoli je funkce uprázdněna; ředitel osobně odpovídá za řádný chod služby (čl. 65 odst. 2 ústavy).

(2) Ministr správy nebo předseda Národní rady může navrhnout odvolání ředitele; o odvolání rozhodují občané v referendu (čl. 65 odst. 4 ústavy).

§ 5 – Oddíly

Veřejná služba správní se člení na oddíly:

a) doprava a dopravní infrastruktura,

b) energetika a sítě,

c) voda, vodní toky a lesy,

d) nerostné bohatství a strategické zásoby,

e) zdravotnictví,

f) sociální zabezpečení,

g) územní plánování a stavební řád,

h) veřejné zakázky,

i) provoz systému EVORAS,

j) správa státních budov a pozemků,

k) vzdělávání podle zákona o vzdělávacím systému.

§ 6 – Rozhodující zaměstnanci

(1) Rozhodujících zaměstnanců je nejvýše 66 (čl. 65 odst. 3 ústavy). Jsou jimi ředitel, jeho zástupce, vedoucí oddílů podle § 5, 14 krajských vedoucích sociálního zabezpečení a 14 krajských vedoucích zdravotnictví a územního plánování; další stanoví nařízení Národní rady, pokud celkový počet nepřekročí 66.

(2) Rozhodující zaměstnance volí rozhodující občané republiky, krajské vedoucí občané kraje, podle volebního zákona. Lze je kdykoli odvolat.

(3) Rozhodnutí o dávce, důchodu, licenci, povolení nebo jiném právu občana vydává a podepisuje rozhodující zaměstnanec, který za ně osobně odpovídá; ostatní zaměstnanci připravují podklady. Výpočet může provést počítač, rozhodnutí však vždy vydává člověk (čl. 5 odst. 2 ústavy).

(4) Ostatní zaměstnanci se vybírají ve veřejné soutěži a nemají rozhodovací pravomoc.

ČÁST ČTVRTÁ – SPRÁVA SPOLEČNÉHO MAJETKU

§ 7 – Majetek a podniky

(1) Veřejná služba správní spravuje strategický veřejný majetek, přirozené monopoly a veřejnou infrastrukturu ve vlastnictví státu (čl. 69 ústavy), zejména dálnice a silnice I. třídy, železniční dopravní cestu, vodní cesty, státní letiště, přenosové a přepravní sítě, vodní toky a nádrže, státní lesy, ložiska nerostů, strategické zásoby, státní nemocnice a státní budovy.

(2) Vykonává práva státu jako vlastníka a společníka v podnicích a obchodních společnostech, které tento majetek provozují. Členové jejich orgánů se vybírají ve veřejné soutěži, jejich odměny se zveřejňují a nepřesáhnou 2,5násobek průměrné měsíční mzdy v soukromém sektoru.

(3) Pro majetek platí zákaz zcizení a pravidla provozování podle zákona o strategických veřejných zdrojích. Veřejná služba správní vede rejstřík společného bohatství podle § 5 téhož zákona.

§ 8 – Ceny a poplatky

(1) Za užívání infrastruktury lze vybírat jen platby za konkrétní úkon nebo užití, které schválili občané v referendu (čl. 96 odst. 2 písm. b) ústavy); výše platby nepřesáhne náklady. Ceny služeb přirozených monopolů stanoví podle zákona o strategických veřejných zdrojích.

(2) Výnosy ze správy majetku jsou příjmem státního rozpočtu (čl. 96 odst. 2 písm. c) ústavy).

§ 9 – Kvóty, cla a dotace

Kvóty, cla a dotace spravuje Veřejná služba správní jen tehdy, zavede-li je zákon schválený v referendu, nejdéle na 5 let (čl. 69 ústavy). Každou dotaci zveřejní s příjemcem a účelem.

ČÁST PÁTÁ – ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

§ 10 – Zdravotnictví

(1) Veřejná služba správní zajišťuje, aby byla zdravotní péče hrazená z pojištění dostupná v každém kraji; spravuje státní nemocnice a uzavírá smlouvy s poskytovateli péče podle zákona o povinném zdravotním, sociálním a důchodovém pojištění.

(2) Registruje léčiva a zdravotnické prostředky a dozírá na jejich jakost; dozor na trhu vykonává Veřejná služba kontrolní.

(3) Nikoho nelze nutit k léčbě nebo očkování bez jeho informovaného souhlasu; ochranná opatření při epidemii upravuje čl. 109 ústavy a zákon krizový.

(4) Ředitele státních nemocnic vybírá ve veřejné soutěži krajský vedoucí zdravotnictví a územního plánování; ředitelé nemocnic nerozhodují o právech a povinnostech pacientů, odpovídají osobně za řízení nemocnice. O nároku na hrazenou péči rozhoduje v případě sporu krajský vedoucí.

§ 11 – Sociální zabezpečení

(1) Veřejná služba správní rozhoduje o důchodech, nemocenských a jiných dávkách podle zákona o povinném zdravotním, sociálním a důchodovém pojištění; výplatu provádí Veřejná služba finanční z fondů pojištění (čl. 66 odst. 5 a čl. 97 ústavy).

(2) Pomoc v nezaviněné nouzi poskytují přednostně obce ze svých fondů solidarity (čl. 117 ústavy); Veřejná služba správní přispívá obcím, které na pomoc v nouzi nemají dostatek prostředků; výši příspěvku stanoví státní rozpočet podle počtu obyvatel.

(3) O dávce se rozhodne do 30 dnů od podání žádosti. Proti rozhodnutí lze podat žalobu ke krajskému soudu.

§ 12 – Domovy a hospice

Domovy pro seniory, hospice a léčebny dlouhodobě nemocných zřizují přednostně obce a kraje; státní zařízení spravuje Veřejná služba správní, jen nelze-li péči zajistit jinak.

ČÁST ŠESTÁ – ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ A STAVEBNÍ ŘÁD

§ 13

(1) Veřejná služba správní zpracovává celostátní zásady územního rozvoje, které schvalují občané v celostátním referendu; územní plán obce a zásady územního rozvoje kraje schvalují občané v místním referendu (čl. 116 ústavy).

(2) Stavební povolení vydávají obce, nebo podle svěření okresy a kraje (čl. 111 ústavy); Veřejná služba správní vydává povolení jen u staveb celostátního významu a pro obec, která jí výkon svěřila. Náklady obcím hradí stát (čl. 118 ústavy).

(3) Při rozhodování o stavbě má přednost vůle občanů, kteří žijí nebo vlastní nemovitosti v jejím nejbližším okolí (čl. 116 ústavy).

ČÁST SEDMÁ – VEŘEJNÉ ZAKÁZKY A EVORAS

§ 14 – Veřejné zakázky

Veřejná služba správní organizuje zadávání velkých veřejných zakázek státu podle zákona o veřejných zakázkách (čl. 67 ústavy) a vede veřejný registr všech zakázek a smluv státu.

§ 15 – Provoz systému EVORAS

Veřejná služba správní zajišťuje technický provoz systému EVORAS, napájení, hardware, budovy a spoje podle zákona o systému EVORAS; její zaměstnanci nemají přístup k programu ani k datům (čl. 31 a 66 odst. 7 ústavy).

ČÁST OSMÁ – OTEVŘENOST A ODPOVĚDNOST

§ 16

(1) Veřejná služba správní vede veřejnou databázi o své struktuře, pravomocích, odpovědnosti jednotlivých služebníků, hospodaření, smlouvách a výsledcích (čl. 68 ústavy).

(2) Zaměstnanci jsou povinně pojištěni a za své jednání odpovídají osobně (čl. 84 ústavy). Plat se stanoví podle tabulky násobků schválené v referendu (čl. 87 ústavy).

ČÁST DEVÁTÁ – PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 17 – Přechodná ustanovení

(1) Do Veřejné služby správní se do 2 let od účinnosti ústavy začlení zejména Ministerstvo dopravy, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo zemědělství v rozsahu správy majetku a agend podle tohoto zákona, Správa státních hmotných rezerv, Ředitelství silnic a dálnic, Správa železnic, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Česká správa sociálního zabezpečení v rozsahu rozhodování o dávkách, úřady práce a Státní ústav pro kontrolu léčiv (čl. 124 ústavy).

(2) Úřad nebo organizace, která do 2 let neprokáže svou nezbytnost pro služby občanům, se zruší (čl. 124 odst. 2 ústavy).

(3) Do zvolení rozhodujících zaměstnanců vykonávají jejich funkce dosavadní vedoucí; volba se koná do 1 roku od účinnosti ústavy; nabude-li tento zákon účinnosti později než 6 měsíců po účinnosti ústavy, do 6 měsíců od své účinnosti.

§ 18 – Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení výsledku referenda, jímž byl přijat.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Účel zákona

Veřejná služba správní je hospodářem společného majetku občanů a garantem zdravotní a sociální sítě. Nahrazuje šest ministerstev a desítky úřadů jednou službou s voleným ředitelem a volenými krajskými vedoucími, kteří osobně podepisují rozhodnutí o dávkách a péči.

2. Vazba na OIPD a texty autora

- **Hlava 4 OIPD, čl. 85 (VSSp):** ministr správy na 4 roky; spravuje strategický společný majetek, přirozené monopoly, nemocnice, domovy důchodců, hospice, elektrárny, sítě, vodovody, vodní zdroje, lesy, komunikace, letiště, nerosty, věznice a státní budovy; spravuje důchodové, sociální a zdravotní pojištění; schvaluje územní plán v OIRA; organizuje státní zakázky; kvóty, cla a dotace se ruší nejdéle po 5 letech – § 5, 7, 9 až 14.
- **Východiska, bod 29:** VSSp spravuje sociální zabezpečení a školství – § 11; školství viz zákon č. 28.
- **Hlava 2 OIPD, čl. 56:** zákaz vnucené zdravotní péče bez informovaného souhlasu – § 10 odst. 3.

3. Doplnění a odchylky

Téma	Autor	Návrh	Důvod
Správa fondů pojištění	VSSp	fondy spravuje a pojistné vybírá VSF, o dávkách rozhoduje VSSp (§ 11)	Čl. 66 odst. 5 a 7 ústavy.
Školství	ve VSSp	oddíl vzdělávání (§ 5 písm. k), podrobnosti zákon č. 28	Čl. 66 odst. 7 ústavy školství nezmiňuje; jde o úpravu podle čl. 63 odst. 2 a čl. 70 ústavy do doplnění čl. 66 odst. 7 (viz přehled návrhů na doplnění ústavy).
Rozhodování o dávkách	neuvedeno	podepisují volení krajští vedoucí (§ 6)	Limit 66 rozhodujících (čl. 65 odst. 3) a čl. 83 odst. 2.
Odměny v podnicích	neuvedeno	strop 2,5násobku průměrné mzdy (§ 7 odst. 2)	Analogie čl. 87 ústavy.
Stavební povolení	neuvedeno	obce, stát jen u staveb celostátního významu (§ 13)	Retrográdní subsidiarita (čl. 111).

4. Soulad s ústavou a étosem

Zákon naplňuje čl. 1, 5, 31, 63–69, 84, 87, 96, 97, 109, 111, 116–118 a 124 ústavy. Odpovídá étosu: společný majetek nikomu nepatří víc než ostatním; rozhoduje člověk, ne stroj; pomoc začíná u obce.

5. Dopady

Sloučení ministerstev a úřadů do jedné služby s nejvýše 66 rozhodujícími zaměstnanci výrazně sníží náklady na řízení. Výkon agend v terénu zůstane zachován.

B. Zvláštní část

K § 1 a 2: Poslání a subsidiarita.

K § 3: Ministerstvo správy.

K § 4 až 6: Ředitel, oddíly a rozhodující zaměstnanci.

K § 7 až 9: Správa majetku, ceny, kvóty, cla a dotace.

K § 10 až 12: Zdravotnictví, sociální zabezpečení, domovy a hospice.

K § 13: Územní plánování a stavební řád.

K § 14 a 15: Veřejné zakázky a EVORAS.

K § 16 až 18: Otevřenost, přechodná ustanovení a účinnost.

Zdroje: Občanská ústava ČR (OIPD), čl. 1, 5, 31, 63–69, 84, 87, 96, 97, 109, 111, 116–118, 124 (forumlidu.cz/oipd/navrh-ustavy); Fórum lidu – OIPD: Hlava 2 (čl. 56), Hlava 4 (čl. 78, 85), Východiska (bod 29); seznam zákonů (č. 22).